

Wyry, dnia 28 kwietnia 2020 r.

SO.5012.1.2020

Poczta Polska S.A.
Zarząd
ul. Rodziny Hiszpańskich 8
00-940 Warszawa

dotyczy: pisma z dnia 23 kwietnia 2020 r. nr (PRZ.85.2020)

W związku z Państwa pismem z dnia 23 kwietnia 2020 r. (PRZ.85.2020), otrzymanym w dniu 24 kwietnia 2020 r., w którym Poczta Polska prosi o przesłanie *danych niezbędnych do realizacji zadań związanych z organizacją wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 roku* uprzejmie informuję, iż zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, w tym zgodnie z art. 99 zdanie pierwsze ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695) brak jest podstaw prawnych do przekazania Poczcie Polskiej S.A. oczekiwanych danych ze spisu wyborców.

Wskazać należy, iż przesłanki określone w tym przepisie nie zostały spełnione.

Z przytoczonego przepisu (art. 99 cyt. ustawy) wynika, że Poczta Polska S.A. ma prawo otrzymać dane z rejestru PESEL, bądź też z innego spisu lub rejestru będącego w dyspozycji organu administracji publicznej, w wypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek tj. gdy oczekiwane dane są potrzebne:

- 1) *do realizacji zadań związanych z organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*
bądź
- 2) *w celu wykonania innych obowiązków nałożonych przez organy administracji rządowej.*

Oba wskazane przypadki są połączone spójnikiem „bądź”, co oznacza, że obowiązki nakładane na Poczcie Polską S.A. przez organy administracji rządowej (pkt 2 powyżej) nie mogą dotyczyć realizacji zadań, wymienionych we wcześniejszej części przepisu, związanych z organizacją wyborów (pkt 1

powyżej). Zgodnie z przytoczonym przepisem muszą to być „inne obowiązki”, niż obowiązki „związane z organizacją wyborów”.

W piśmie z dnia 23 kwietnia 2020 r. Poczta Polska S.A. wskazała, iż *dane te są niezbędne do realizacji zadań związanych z organizacją wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 roku*; a także powołuje się na decyzję Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020).

W decyzji tej polecono Poczcie Polskiej S.A. „podjęcie i realizację niezbędnych czynności zmierzających do **przygotowania przeprowadzenia wyborów** Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r., w trybie korespondencyjnym, w szczególności poprzez przygotowanie struktury organizacyjnej, zapewnienie niezbędnej infrastruktury oraz pozyskanie koniecznych zasobów materialnych kadrowych”.

Nie ulega wątpliwości, że „przygotowanie przeprowadzenia wyborów”, o którym mowa w decyzji mieści się w zakresie „zadań związanych z organizacją wyborów”, o których mowa w art. 99 zdanie pierwsze ustawy. „Organizowanie” oznacza: 1. «*planowanie i koordynowanie poszczególnych etapów jakichś działań*» oraz 2. «*tworzenie zespołu do wspólnego działania lub zakładanie instytucji, organizacji itp.*» (<https://sjp.pwn.pl/slowniki/organizowanie.html>).

Jest oczywiste, że „przygotowanie przeprowadzenia wyborów” stanowi jeden z etapów ich organizowania. Przykładowy katalog zadań wymienionych w decyzji – „przygotowanie struktury organizacyjnej, zapewnienie niezbędnej infrastruktury oraz pozyskanie koniecznych zasobów materialnych kadrowych” – zmierza do utworzenia zespołu do wspólnego działania, do stworzenia organizacji, która ma przygotować przeprowadzenie wyborów.

Nie ulega więc wątpliwości, że przedmiotem decyzji z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) są zadania związane z „organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”. Decyzja ta nie nakłada na Poczta Polską S.A. „innych obowiązków”, niż organizowanie tych wyborów, w związku z czym przepis art. 99 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. nie daje Poczcie Polskiej S.A. uprawnienia do otrzymania danych ze spisu wyborców w celu wykonania obowiązków wynikających z tej decyzji.

Zatem decyzja Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (BPRM.4820.2.3.2020), ze względu na jej przedmiot, nie może stanowić podstawy do wystąpienia z wnioskiem w trybie art. 99 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r.

Niezależnie od powyższego wyrażam przekonanie, że decyzja z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) została wydana z naruszeniem przepisów prawa, co implikuje określone prawem konsekwencje.

Po pierwsze, Prezes Rady Ministrów, wydając decyzję z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) naruszył art. 7 Konstytucji, zgodnie z którym: *Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa*, a także art. 19 Kpa, zgodnie z którym: *Organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej*. Z przepisów art. 11 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji – wynikało, że wyłączną kompetencję do wydawania poleceń państwowym osobom prawnym, wymienionym w art. 11 ust. 1 ustawy, miał wojewoda. Natomiast Prezes Rady Ministrów posiadał kompetencje do wydawania poleceń obowiązujących *inne, niż wymienione w ust. 1, osoby prawne*. Poczta Polska S.A. jest państwową osobą prawną w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Oznacza to, że Prezes Rady Ministrów nie miał kompetencji do wydania decyzji z dnia 16 kwietnia 2020 r. w stosunku do Poczty Polskiej S.A. Sytuacja uległa zmianie od dnia 18 kwietnia 2020 r. w związku z nowelizacją art. 11 ustawy z dnia 2 marca 2020 r., co jednak nie ma wpływu na ocenę wcześniej wydanej decyzji.

Po drugie, decyzja z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) dotyczy „przygotowania przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r., w trybie korespondencyjnym”. Z przepisu art. 127 ust. 1 Konstytucji wynika, że: *Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany przez Naród w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym*. Z ust. 7 tego przepisu wynika, że: **Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej określa ustawa**. W dniu wydania decyzji nie obowiązywały żadne przepisy, na mocy których wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku miałyby się odbyć w trybie korespondencyjnym.

W dniu tym pozostawało w mocy postanowienie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej opublikowane w Dzienniku

Ustaw pod poz. 184. Na mocy tego postanowienia zarządzane zostały wybory przeprowadzane zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami. Według stanu na dzień 16 kwietnia 2020 r. Kodeks wyborczy w art. 53a przewidywał możliwość głosowania korespondencyjnego jedynie przez: wyborcę niepełnosprawnego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wyborcę podlegającego w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, oraz wyborcę, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat. Od 18 kwietnia 2020 r. wyłączono stosowanie tego przepisu w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii – na mocy art. 102 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. W związku z tym od 18 kwietnia 2020 r. żaden wyborca nie może głosować korespondencyjnie.

Reasumując na dzień dzisiejszy nie istnieje możliwość przeprowadzenia wyborów w drodze głosowania korespondencyjnego.

W świetle przytoczonych wyżej powszechnie obowiązujących przepisów, decyzja Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) narusza art. 127 ust. 7 Konstytucji. Prezes Rady Ministrów, polecając Poczcie Polskiej S.A. przygotowanie przeprowadzenia wyborów w trybie korespondencyjnym w sytuacji gdy takiego trybu nie przewiduje żadna ustawa, samodzielnie uregulował w decyzji materię zastrzeżoną z mocy Konstytucji dla przepisów rangi ustawowej.

Z przedstawionych wyżej argumentów wynika, że decyzja Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) narusza prawo zarówno w zakresie kompetencji formalnych do jej wydania, jak i w zakresie merytorycznym, samodzielnie regulując materię która została zastrzeżona do wyłącznej kompetencji ustawodawcy. Niemniej jednak – jak wyżej wykazano, nawet gdyby decyzja z dnia 16 kwietnia 2020 r. została wydana przez organ do tego upoważniony i gdyby obowiązywały przepisy umożliwiające przeprowadzenie wyborów w trybie korespondencyjnym, to i tak ze względu na jej przedmiot, nie mogłaby stanowić podstawy do złożenia przez Poczta Polską S.A. skutecznego wniosku w trybie art. 99 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r.

Nie ulega wątpliwości, że według stanu na dzień wpływu pisma z dnia 23 kwietnia 2020 r. oraz na dzień udzielania niniejszej odpowiedzi, Poczta Polska S.A. nie realizuje również żadnych ustawowych zadań *związanych z organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*, które dawałyby jej prawo do wnioskowania o przekazanie danych osobowych ze spisu wyborców. Poczta

Polska S.A. nie jest stałym organem wyborczym, ani nie została powołana jako organ wyborczy do przeprowadzenia wyborów zarządzonych na 10 maja 2020 r. (art. 152 Kodeksu wyborczego).

Ustawa o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., uchwalona przez Sejm w dniu 6 kwietnia 2020 r., jest obecnie procedowana przez Senat. Dopiero w przepisach tej ustawy przewidziano udział Poczty Polskiej S.A. w przeprowadzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku.

Poczta Polska S.A. nie bierze udziału w procesie uchwalania ustawy. Nawet gdyby została zaangażowana w ten proces, jest oczywiste, że na tym legislacyjnym etapie „organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej” nie jest nikomu potrzebny dostęp do danych osobowych zawartych w spisach wyborców.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 51 ust. 2 Konstytucji: *Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.* Przy czym z ust. 5 wynika, że: *Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa.* Z art. 88 ust. 1 Konstytucji wynika natomiast, że: **Warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie.** W świetle tych przepisów Konstytucji jest oczywiste, że projekt ustawy o szczególnych zasadach..., uchwalony przez Sejm w dniu 6 kwietnia 2020 r. nie stanowi żadnej podstawy do udostępnienia danych osobowych. Nawet jeśli ustawa ta wejdzie w życie, to przekazanie danych osobowych przed tą datą będzie stanowiło naruszenie prawa i nie zwolni administratora danych z odpowiedzialności za to naruszenie.

Informuję, że przedstawiona w niniejszym piśmie ocena prawna wniosku Poczty Polskiej S.A. zawartego w piśmie z dnia 23 kwietnia 2020 r. oraz decyzji Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (BPRM.4820.2.3.2020) znajduje poparcie w kilku opiniach prawnych, sporządzonych dla organizacji zrzeszających jednostki samorządu terytorialnego, które zostały udostępnione wójtom, burmistrzom i prezydentom miast.

Wójt Gminy Wyry

mgr Barbara Prasol

(podpisano elektronicznie)